

נשואין לחניכי בית ילדים נוצרי

באו להתחתן בחור ובחורה שנתגדלו שניהם בבית ילדים נוצרי בחר'ל. הורי הילדים עזבו אותם בימי השואה ואין יודע איפה הם. הגויים אספו אותם והתקומו אצלם ליהודים. הבחור מהול. אינם זוכרים כלום מימי הילדות. בשנת ת"ש היה הוא בן ארבע והיא בת שלש. עלו ארצה מצרפת.

נלענ"ד מה שיש לדון בזה: (1) אם אין חשש ממזרות, (2) חששות אסופי (שתוקי, 3) חשש קרבת שאר ביניהם. הנה בנוגע לחששות שנולדו בממזרות הלא אין לנו להחזיק ריעותות. ובס' חמדת שלמה להגאב"ד דוורשה ז"ל ח' אבן העזר סימן א' כתב דלזנות קרובים לא חיישינן והביא ראיה מדברי חוס' גזיר י"ב בענין האומר לשלוחו צא וקדש לי אשה סתם דאסור בכל הנשים שבעולם וגו' וכתבו החוס' דמדאורייתא אפילו הוא שרי לישא דאולינן בחר רובא ואינו אלא קנסא בעלמא וגו', וא"ת ולהוי אסורא דאורייתא דכל קבוע כמחצה על מחצה דמי וי"ל דלא אמרינן קבוע אלא כשהאיסור ניכר לעצמו וההיתר ניכר לעצמו אבל כשאין האיסור ניכר לעצמו לא אמרינן קבוע. והפמ"ג הביא ג"כ דעת בעל הכריתות של מהר"ש מקינן דכהאי גונא לא מקרי קבוע. ואם כי ביר"ד ק"י הביא הפמ"ג פלוגתא דרבוותא בזה ודעת הב"ת והש"ך דמה"ת הוי קבוע בכהאי גוונא אך מדברי הרשב"א והרמב"ן בגטין ס"ד ובמ"מ פ"ט מה' אישות מוכח שזה רק חששא בעלמא ומכוון לדעת התוס' דקנסא הוא ואין לנו לחשוש לשל תורה. וכדאיתא בכתובות ט"ו שזו רק מעלה ביוחסין.

והעיקר, למה נחשש כאן יותר מאשר בכל זוג הבא להתחתן, שאין אנתנו חוששים לממזרות ודומה שאין צריך אפילו לפנים ולפני פנים להעלות חשש זה. החשש השני חשש אסופי, הלא אין גדר אסופי בילדים שלא הושלכו למיתה, כמו שכתב רש"י בקדושין ע"ג וז"ל: כללו של דבר, כל מקום שיש להבין דלדעת מיתה השליכתו ולא חסה עליו, יש בו משום אסופי. אך הגודע ביהודה מהר"ק סימן ז' הקשה בכל אסופי מלבד מה שהוא אסופי הרי הוא גם שתוקי וגו' הנה הני דלית בהו משום אסופי, אכתי שתוקי הוי וגו' א"כ מאי רבותא של ולד הנמצא שרואין בו סמנים שאמו חסה עליו, אכתי הרי הוא שתוקי ומה חומר באסופי יותר מבשתוקי. והוא מבאר, כי אפילו באסופי אם נפק מחשש אסופי ויש בו סמן שלא הושלך למיתה, לא חיישינן בו משום שתוקי. כי שתוקי חיינו שאנו יודעים את האם מי היא, א"כ על כרחך בזנות נתעברה שאם פנויה היא ודאי נתעברה בזנות ואם היא ארוסה בבית אביה, אם היא איננה אומרת בפירוש, כי מארוס נתעברה הכל פסולין אצלה ולכך כיון דעכ"פ יש ריעותא דזנות, לכן חששו חכמים לפסלו

ולעשותו ספק ממור, אבל אסופי שיכול להיות תורתו וליתתו בכשרות בלי שום זנות ונולד מאיש ואשה, לא היה לנו לחוש לשום חשש אפילו משום מעלה ביוחסין אלא שזה עצמו היא הריעותא וסמן שנולד בזנות דלמה ישליכוהו אביו ואמו למיתתו, ודאי משום פסול שבו השליכוהו, לכן אסופי פסול, אבל אם יש בו סמן שלא הושלך לשם מיתה גם משום שתוקי אין בו, שאין כאן ריעותא עכ"ל. ממילא אין למחזיקם לא בתורת אסופים ולא בתורת שתוקים.

מעתה לא נשאר אלא החשש אולי הם קרובים זה עם זה קרבת שאר ובפרט כי מעיר אחת הם, הנה בדרך כלל כתב הרמב"ם ז"ל בפט"ו מה' אסורי ביאה ח' כ"ט ז"ל: ומנן אני אומר שאין השתוקי והאסופי אסור בכל אשה שאפשר שתהיה ערוה עליו... והרי נאמר בתורה אל תחלל את בתך לחזנותה ואמרו חכמינו שאם יעשה זה נמצא אב נושא בתו ואח נושא אחותו ואילו היה חדין שכל מי שאינו יודע אביו בודאי, אסור בכל אשה שאפשר שתהיה ערוה עליו, לא חיינו באים למדה הזאת לעולם ולא תחיה הארץ מלאה זמה, הא למדת: שאין אסורין ערויות ומחזיקין אותן בשאר בשר בספק עד שידע בודאי שזו ערוה עליה שאם אתה אומר כן, כל היתומים שבעולם שלא הכירו אבותיהם היו אסורים להנשא בכל מקום שמא יסגו בערוה עכ"ל. וכתב על זה הרב המגיד: ודאי סברא אמתית ומזכרת היא מן הראיה שהוכר בנו ועוד יש ראייה לזה מסוגיא דעשרת יוחסין ומ"ש רבנן הוא דין תורה וגו', אבל מדבריהם כבר נתבאר למעלה שהשתוקי אסור בכל בת ישראל ואפילו נשא יוציא ואסור בממורת ואין לו תקנה ויק בניויה וגו'. עכ"ל. ויוצא מזה שבנ"ד לאחר שכבר ברחי, כי אין להחזיקם בשתוקים וכנ"ל, ממילא לית דין צריך בושש, כי אפשר לסדוד להם הריק כנלענ"ד.